

22

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

De

tus de PRA

men

stis

H

*ius tractatus auctor p[er] Arist[ot]el[em] sub[st]antia
sunt p[ri]ncipalia. Ca[us]a aut[em] ipsa p[ri]ncipalia n[on] solum consistere
b[ut] s[ed] et n[on] b[ut] dubitan[te] a[ut] q[ui]s d[omi]n[us] p[ri]ncipalia que in hoc opere
tractat[ur]. Vera v[er]it[as] q[ui]a a[ut] p[er]it tractari p[ri]ncipalia que de v[er]it[ate]
ip[s]o p[ri]ncipaliter: q[ui] e[st] p[ri]ncipaliter incornis et p[ri]ncipaliter
serm[on]ialis, q[ui]s e[st] dualit[er]: 2° v[er]o tractari e[st] de rebus, que
in ip[s]is p[ri]ncipaliter collocant[ur], nam coacta ultra p[ri]ncipaliter,
n[on] ad Logic[am], s[ed] ad Metaphysicam p[er]tinet. s. s. s.*

D. C. P. C. D. C. D. C.

§. §.

Quasi.

Quaestio prima.

Articulus 1. 111.

De aequiuocis, et analogis.

Lib. 1. In 1. cap. 19. et sequentibus. dicimus quod esse non
aequiuocum a casu, et aequiuocum a rebus, seu ana-
logu. Quia diuina n. difficulte possunt dici a rebus
aequiuocis, et analogis. u. rebus, quae per predicta uerba si-
gnantur.

Analogia per proportionem.

Jam est analogia diuidenda in analogia per attributionem, et per
proportionem. Analogia per attributionem quod attinet ad hoc in loco, non est
illa, quae signatur eodem nomine; ut in ut n. participare aequae in nam
coem, sed semper unum membrum participat posteriorius alio, et cum hu-
dine, seu dependia centrali ab illo, quod est prius in participando.

Unde colliges ens in coem n. esse aliquid uniuocum, sed ana-
logu per attributionem ad substantiam, et actionem. Fundamentum est, quia quod
aliquid participat immo a ductus, ita ut participet prius ab uno,
quam ab alio, semper est analogum per attributionem. sed ens in coem
participat immo a substantia, et actione; ita ut prius ab substantia, et
quam ab eadem actione participet. Et analogum per attributionem con-
gruunt, quia quod unum membrum participat naturam communem

cum

cum dependia ab alio, aliud uero sine dependentia ab alio,
semper unum participat prius alio: scilicet suba inchoi participat prius
sine ulla dependentia ab accione. Cuius appellatio uero est per se co-
risens: accions autem participat uero ens inchoi inchoi ad subam
et cum dependentia eorum ab illa, tanquam a sua causa materia. quod
ens inchoi participat prius, et precipue a suba, quam ab ac-
cidente. congir. quod illud, quod est uniuocum descendit ex quo est ad
sua inferiora: scilicet ens descendit prius ad subam, quam ad accions:
quod non est uniuocum, sed analogum. quod. Mirum quia quaelibet natura cois
descendit prius ad illud inferius, in quo sit inde penden-
ter, quam ad illud, in quo sit dependens ab alio membro. scilicet ens
in suba est independens ab accione: in accione uero est depen-
dens a suba. quod prius descendit ad subam, quam ad accions.

Analogia per proportionem.

Analogia per proportionem sunt illa, quae sequantur eodem
modo, et habent uero proportionalem, seu ueritatem diuam imitati-
uam eandem. unde colliges ens inchoi se esse analogum per
proportionem ad subam, et accions. quod, quia quae a se distoeta se ha-
bent, ut unum imitati a liud in uero se habendi, sunt analogia
per proportionem: scilicet accions imitati subam in uero se habendi
ad eandem. si eadem ita se habet proportionate accions ad ens, seu
ad suam etiam, sicut suba ad sua. quod sunt analogia per pro-
portionem.

Quod rogabis uero analogia proportionis sint uniuoca?

Et cum distinctione. Nam vel huiusmodi analogia sunt per proportionem propriam. Ita ut participentia cogit, et aguel a suis inferioribus. (ut scilicet relatio divina inchoi ad tres relationes, et prius inchoi ad fontem, ad cor, et ad Insans etc.) vel sunt per proportionem impropria. Ita ut non participent cogit, et aguel a suis inferioribus. ut se hinc ens ad substantiam, et actum. si sunt analogia inchoi, tunc certum est non esse uniuoca; quia non descendunt aguel ad sua inferiora. si autem sunt analogia per se per se primigenis, tunc licet Cursus oppositum dicat, a per se uniuoca, quia aguel, et aguel a suis inferioribus participent.

Dicitur tunc uniuoca debent fieri unam centiam. sed multa analogia per proportionem propriam non habent unam centiam. quia licet multa non sunt uniuoca. si. Minus, quia non dimus, et exercitibus inchoi sunt analogia per proportionem propriam; et tunc non habent unam centiam. si quidem sunt composita generatens. Et multa analogia per proportionem propriam non habent unam centiam. Et. Nam est uniuoca si procedat de uniuocis perfectis, quae sunt illa, quae abstracta huiusmodi a rebus, quae sunt composita per se, si se procedat de uniuocis minus perfectis, quae sunt illa, quae abstracta huiusmodi a compositis per se, ut scilicet dimus, et exercitibus inchoi. Deinde est uniuoca, si procedat de uniuocis minus perfectis, si de analogis, quae abstracta huiusmodi a compositis per se. non est si procedat de illis, quae abstracta huiusmodi a compositis per se. Sicut ad Coris. c. multa analogia per proportionem propriam non esse uniuoca perfecta, quae non habent unam centiam per se; et autem non esse uniuoca minus

perfecta, quia licet n̄ habeant unam sententiā per se, aequaliter v̄,
et aequē ē. prout de suis inferioribus.

Dices 2. Nulla dandi uniuoca, quae n̄ sunt ḡia, aut sp̄s.
Sed analogae per proportionē propriā n̄ possunt ēē ḡia, aut sp̄s.
q̄ n̄ possunt ēē uniuoca. Mirr̄ p̄t n̄ solum in domo, et ex-
ercitiū in cōi, quae n̄ habent unam sententiā. Sed et in alijs, q̄
una sententiā habent, v̄g. in relatione diuina in cōi, et in dīa
indiuidualante humana in cōi. Itē. N. MA. Nam
dīa analogae per proportionem propriā sunt uniuoca, ut dicitur.
et t̄ n̄ sunt ḡia, aut sp̄s; ut p̄t n̄ solum in domo et exercitiū,
sed et in relatione diuina, et in dīa humana in cōi. et v̄c. + indiuidualante.
quia ut aliqua ratiō sit ḡia, aut sp̄s, n̄ sufficit ēē uniuo-
cam; sed requiritur ut habeat sententiā, quae sit unū per se. Itē
ut sit ḡia, et ḡia, ut h̄at dīas, per quas per se concu-
t̄. Unde collegio neque domū, neque exercitiū in cōi ēē ḡis,
aut sp̄s, eo dē p̄t prima conditionis. Sed nec verbum diu-
nam in cōi, et dē p̄t 2. denique nec dīam indiuidualā-
tem humanam in cōi, et dē p̄t 3. ut ostendimus, quae 2. et
p̄t. a. 2.

Necesse ē pro relatione diuina in cōi hoc r̄o. quia illa
imprimis n̄ p̄t ēē ḡis, quia n̄ continet sub se sp̄s, sed in dīa
indiuidualia, nempe paternitatē, et Filiationē, et spi-
rationē passivā. Non p̄t ēē sp̄s, quia n̄ continet
sub se indiuidualia eiusdem sp̄s. Nam paternitas, Fi-

liatio

2. analogis 29

liatio, et **spiritio** capsula, n̄ potine ē eiusdem specii, Cuius est exple relationis creaturæ; et relationis diuina in cois, neque ē quis, neque species.

Resolutio quædam dubia de analogis.

1. Rogabis primò uerū analogà per proportionē propriam significent sua signata per plures significes, an per unam rationē. Respondeo per unam tñm (quod ē intellige de analogis per attributionē, qualis ē consuetudo). Et hoc quia hæc analogà imposita fuerunt ex uel unius tñm coniectis ad signanda sua analogata, prout conuenit in se: sed ad hoc sufficiebat unice tantum impositio, et signatio: et n̄ ē cur admittantur plures.

2. Rogabis. 2. uerū hæc analogà per proportionem propriam habeant unum coniectum formalem, et obiectiuum. Respondeo affirmatiue. et si imprimis quod habeant unum formalem: quia hæc analogà habent unam tñm significacionem, ut diximus: quod unum tñm quæ in mente coniectum formalem, quod si habeant et unum obiectiuum tñm coniecti: quia tñm dati unum coniectum obiectiuum quod coniecti potest rēdes una rō, seu essencia cois, et præcisa ab inferioribus: sed in rōo casu ita se res habet. quod quod min. quia huiusmodi analogà distinguuntur generationē à suis inferioribus: quod sunt habere unam rōem, seu essenciam cōm præcisiā, et coniecti habent unum coniectum obiectiuum rōndantem coniecti potest.

3. Neque hæc tñm in rōo intelligenda ē de analogis per proportionē propriam, sed de analogis per attributionē, que partia gant

inconsue

inoinsecē a suis analogatis, quale ē enī vī subā, et acciōis.
nam hae cōtīnēntur a suis inferioribus; q̄is minūis per-
fectē: quam uniuoca cōtia, quae sunt q̄ia, uel spēs): et ideo
cōtīnēntur habere unam cōtinuā absolutam sine perfectā.

Quaestio prima.

Articulus 10.

De prima diuisione entis creati.

Entis creati incommuni duabus diuisionibus diuidi potest.
Vna in subā, et acciōis. altera in decem grāmenta.
de hac 2. agendū ē. q̄. sequenti. cōtīnēntur q̄iam regari q̄is, uolū
sūt imediata, et adaequata. pro resolutione eius

Sic q̄to. ens creati in cōtīnēntur diuidi in subā, et adaequata in
subā et acciōis. q̄i q̄atē q̄atē q̄iam q̄iam q̄iam, quia vna
diuio ē immitata, q̄i nō ē immitata, vni mōtū diuidentia, et di-
uio: s̄t in mōtū diuidentia huius diuisionis, et diuio nō
immitat. q̄ q̄atē diuio ē immitata. q̄t d̄ sit adaequata. q̄
erat 2. pars cōtīnēntur, ita oīd̄, quia illa diuio ē adaequata, cuius
mōtū cōtīnēntur vna diuio: s̄t subā, et acciōis cōtīnēntur
vna vna ens creati. q̄ illud adaequata diuio in haec duo
membra. q̄i. Min, quia omne ens creati, aut cōtīnēntur, aut
inualio, aut perse. si q̄iam, ē acciōis; si 2. ē subā; et nullū
aliud dōtīnēntur ens creati, q̄t in his mōtū nō cōtīnēntur: q̄ q̄atē
ta diuio ē adaequata.

Conor.

congruē q̄ q̄o dicitur q̄e per m̄bra s̄onadictoria. Cū per m̄bra, quorū
 unū habet affirmatīonem negatīonem alterius semper ē adaequata.
 s̄c̄ h̄ae q̄e per m̄bra conradictoria. q̄ t̄ce. q̄i s̄im, quia h̄ae dicitur
 q̄e in s̄ub̄am, et acciēns (Cū in ens in alio, et in op̄is s̄in alio).
 s̄c̄ h̄ae m̄bra s̄unt conradictoria. q̄ h̄ae dicitur per m̄bra
 conradictoria ex ōcc̄o.

Argumenta s̄ora d̄iuidētis.

Dices t̄i. c̄. contra primā p̄im̄ s̄uperioris cl̄ois: ens in c̄o d̄it d̄i-
 uidi in m̄bra in decem p̄im̄enta. q̄ n̄ bene d̄iuidit̄ q̄ia in s̄ub̄am,
 et acciēns; q̄i s̄im, quia si n̄ d̄iuideret̄ in m̄bra in decem p̄im̄enta,
 iam in illa, et ens in c̄o in iuraret̄ a l̄gd̄ n̄mpe in p̄im̄en-
 tum s̄ub̄am, et ens in iuraret̄ s̄ub̄am, q̄o d̄e ab̄er̄ h̄ic a p̄im̄enta-
 li et n̄ p̄im̄entali: et in iuraret̄ p̄im̄enta d̄centū, et ens,
 in iuraret̄ acciēns c̄o p̄e s̄umptam: s̄c̄ h̄oc ē contra omnes q̄hos,
 q̄ p̄erentes n̄ t̄ibi in iuraret̄. q̄ ens d̄iuidit̄ d̄ic̄ in m̄bra in decem p̄im̄en-
 ta. s̄q̄. n̄. s̄im; ad cuius p̄obationem d̄ic̄. s̄c̄. s̄c̄. p̄erendo in-
 ter decem p̄im̄enta in iuraret̄ a l̄gd̄ analogum, n̄mpe s̄ub̄am
 creatam c̄o s̄e s̄umptam; et acciēns c̄o s̄e s̄umptam. n̄ ē in iuraret̄
 cere a l̄gd̄ uniuocū; q̄ s̄im negant̄ q̄hos, p̄ducunt̄ n̄ in iuraret̄
 in decem p̄im̄enta, et ens creatum in c̄o.

q̄. Mis̄ illa, quae acciēns s̄acra t̄u d̄ic̄ et s̄im n̄ p̄e
 s̄ub̄am, nec ē s̄ub̄a, nec acciēns; q̄ d̄ic̄ ens creatum in s̄ub̄am,
 et acciēns n̄ ē adaequata; et cont̄o ē. q̄ars s̄uperioris cl̄ois n̄ rece-
 h̄e. q̄i s̄im, quia in primis ille mis̄ n̄ ē s̄ub̄a, et omnes p̄erentes.
 quia ē idem realiter cum acciēns et cum quantitate h̄oc̄ et in iuraret̄.

scus illius: secunde de n' e' accions q' utt. n' sicut quia si i' e' accions
 inhaerere actu, uel saltem aq'udine: s' n' nullum inhaerere
 (s' e' e' i' q' n' inhaerendi seu e' i' e' d' e' e' s' e' s' u' b' t' a' l' e') : q' n'
 e' accions. s' s' c' n' m' s' d' e' u' s' p' o' b' a' t' i' o' n' e' d' e' m' i' n' i' s' d' e' u' s' i' l' l' i' u' s' p' o' t' e' s' t
 h' i' c' i' l' l' i' o' n' m' i' d' i' n' h' a' e' r' e' a' q' u' d' i' n' e' , n' r' o' e' s' e' i' n' s' a' r' o' e' s' e' i' n' t' e' n' t' i' a' - q' u' a' n' t' i' a' s
 t' u' s' , a' u' g' u' a' i' d' e' n' t' i' f' i' c' a' t' i' , e' t' q' u' a' m' i' n' o' n' n' o' s' c' i' t' i' a' t' . s' i' a' m' a' d' h' o' c
 u' e' a' l' i' q' u' i' s' m' i' s' d' i' c' a' t' i' a' c' c' i' o' n' i' s' , e' t' i' n' h' a' e' r' e' r' e' s' a' l' t' e' m' a' q' u' d' i' n' e' s' u' p'
 p' o' t' e' s' t' i' d' e' n' t' i' f' i' c' a' r' i' e' t' i' n' q' u' a' m' o' i' i' m' i' n' o' n' n' o' s' c' i' a' m' e' u' m' a' l' i' q' u' i' s' a' c'
 c' i' d' e' n' t' i' a' ; q' u' o' d' q' u' i' e' s' t' o' m' n' i' a' s' u' b' t' a' l' i' u' m' , a' d' h' o' c' a' q' u' d' i' n' e' i' n' h' a' e' r' e' a' t' u' e'
 c' o' n' i' n' g' i' t' i' n' q' u' a' n' t' i' a' h' o' m' i' n' e' c' o' n' s' e' c' r' a' t' o' . s' u' p' p' o' s' i' t' i' o' n' e' s' u' p' p' o' n' e' r' e
 f' a' l' s' u' m' i' n' e' o' , q' u' o' d' a' s' e' r' u' e' d' a' r' i' m' i' u' m' p' o' s' t' u' l' u' m' d' e' n' o' s' a' c' q' u' i' s' i' t' u' m'
 i' n' a' u' e' n' a' b' i' l' i' t' a' t' e' s' u' c' h' a' , q' u' o' d' d' i' u' i' n' t' a' t' i' s' c' o' n' u' n' c' i' e' e' t' o' m' n' i' a' s' u' b' t' a' l' i' u' m'
 n' a' m' p' r' o' b' a' b' i' l' e' e' s' t' i' n' e' n' e' c' e' s' s' a' r' i' u' m' s' a' l' t' e' m' m' i' n' i' s' , s' e' d' s' u' p' p' o' n' e' r' e' a' c' c' o'
 n' e' m' c' r' e' a' t' i' u' a' m' , q' u' a' s' u' p' p' l' e' a' t' c' o' n' c' u' r' s' u' m' m' a' t' e' r' i' a' l' e' m' s' u' b' t' a' l' i' u' m' q' u' a' l' i' t' a' t'
 i' n' s' . s' e' d' p' r' i' m' a' r' o' n' t' i' o' e' c' o' i' o' r' .

Q' accio creatua e' ens. et in n' e' s' u' b' t' a' , neque d' i' u' i' s' i' s' : q'
 utt. q' n' i' s' u' b' t' a' p' a' c' e' n' t' o' m' n' e' s' , e' t' q' u' i' e' s' u' g' d' e' m' c' o' l' l' o' c' a' t' i' n' g' r' a' m' i' t'
 u' a' c' c' i' o' n' i' s' . q' u' o' d' a' u' t' e' n' i' s' i' t' a' c' c' i' o' n' i' s' q' u' i' q' u' i' s' d' e' e' n' t' i' a' a' c' c' i' o' n' i' s' e' i' n'
 h' a' e' r' e' r' e' a' c' t' u' , u' e' l' a' q' u' d' i' n' e' i' n' h' a' e' r' e' r' e' : s' e' d' i' l' l' a' a' c' c' i' o' n' e' q' u' e' a' c' t' u' , n' e'
 q' u' e' a' q' u' d' i' n' e' i' n' h' a' e' r' e' r' e' , s' u' g' d' e' m' e' p' r' o' d' u' c' t' i' o' e' s' n' i' c' h' i' l' o' , a' t' q' u' e' a' d' e' o'
 i' n' d' e' p' e' n' d' e' n' s' a' s' u' b' t' a' l' i' u' m' , n' i' q' u' i' e' a' c' c' i' o' n' i' s' . s' u' p' n' i' s' t' i' n' . s' e' d' e' u' s' p' o' t' e' s' t
 d' i' e' , a' c' c' i' o' n' e' m' c' r' e' a' t' i' u' a' m' e' t' a' c' c' i' o' n' i' s' , i' n' h' a' e' r' e' r' e' q' u' e' a' c' t' u' a' l' i' t' e' r' i' n' s' u' o'
 a' g' e' n' t' e' i' n' d' e' o' (s' u' g' d' e' m' i' l' l' u' s' d' e' n' o' t' i' a' t' a' g' e' n' t' i' u' m') n' i' q' u' i' e' i' n' o' n' n' o'
 s' e' c' e' e' t' r' e' a' l' i' t' a' t' , s' e' d' e' s' t' i' n' s' e' c' e' e' t' d' e' n' o' m' i' n' a' t' i' u' e' . q' u' i' a' u' t' e' d' i' u' i' s' i'
 d' e' i' n' t' i' a' a' c' c' i' o' n' i' s' e' t' i' n' h' a' e' r' e' r' e' s' a' l' t' e' m' a' q' u' d' i' n' e' , n' i' s' t' i' g' i' p' e' r'
 i' n' h' a' e' r' i' a' , u' e' l' r' e' a' l' e' m' , u' e' l' d' e' n' o' m' i' n' a' t' i' o' n' i' s' . o' n' d' e' c' o' l' l' i' g' i' t' u' r

n' e' incoiens dari dari aciens oriale (qualis actio creata) qd' n' inhaeret inoinsece et realiter in aliquo subiecto.

Articul' secundus.

Explicatio de ginitio substantia.

divisionis

Primum superioris definitionis momentum e' substantia creata coispe sita, quod e' abstracte a completa, et in completa, seu a grammate et n' orato; quae ita definit. Substantia e' ens per se existens, et substantia e' ens, qd' n' e' uter nullo, tanquam in subiecto inhaerentis. In qua definitione ponit' vero gr'is illa particula (ens) loco aut' dicit' ponit' illa particula (per se); quae licet aliqui explicari soleat per negationem inhaerendi; n' e' tñ in se negatio, sed aliquid positivum; nempe minus qdam, seu quasi dicit', quae contrahit ens creatum, et constituit substantiam, quod e' cois oibus subis, tam perfectis, quam imperfectis.

Et quod utriusque dicit' de g'io sit' e' e' n' tialis. Et n' e' q' ex e' e' n' tialem, multum tñ ad e' n' tiales accedere. p' e' t pars orationis, quia definitio metaphisica, ut sit per se e' e' n' tialis, dicit' constare proprio gr'e, et dicit' definiti: sub illa de g'io n' constare proprio gr'e, et dicit' substantia; q' n' e' per se e' e' n' tialis, q' Min, quia ens e' aliquid analogu', et cont' n' g' e' fieri aliquas dicit', per quas contrahit' q' neque ens p' e' e' g'is, neque illa dicit', seu illud' per se, q' e' e' uon dicit' substantia. p' deinde secunda pars; quia tunc de g'io maxime accedit ad e' n' tiales, q' n' tradit' per illa, quae se habent tanquam g'is, et dicit' definiti: substantia e' per se h'ne se tanquam g'is, et dicit' substantia. q' p' dicit' de g'io, quae per illa tradit', multum accedit ad e' n' tiales.

Articul' secundus de g'io substantia.

In qua

Inequam arg. solvendi, regibus gaham, sic inhaerere, seu esse in
 subto inhaerentis? et inhaerere, seu esse in subto inhaerentis, nisi
 aliud est, quam pendere ab aliquo in partem, et conveniri, et dicitur
 a subto: negatione cum illo unum posse, sed generationis; quia rōe
 albedo, et reliqua accidentia dicitur esse in subto inhaerentis suba aut
 de cogere, quia nulla inveniunt, cui coarctantur gradibus duae con-
 ditiones inhaerendi.

Dices quod tria ditiones subae, dantes multa subae, et presunt
 posse: et ditiones non coarctantibus subis. quod dicitur quia est suba coarctantibus
 materia in toto: quia in materia: rōe in suggestivo, et dantes multa
 subae, quae non coarctant posse. et dicitur quia ad eius probem dicitur
 dicitur, a pendo secundas subas non esse in primis, nec rōem in
 toto esse, tanquam in subto inhaerentis: esse autem tanquam
 in subto inhaerentis, nimirum est suba sunt in primis tanquam in
 subto generationis. materia est in toto, tanquam pars illud componens;
 quia est in materia, tanquam in subto in primis, cum quoque aut unum posse
 se. Nam rōe dicitur esse in suggestivo, tanquam pars ipsius suggestivi.
 Ergo quod omnes gradibus subas non inhaerere, sed esse posse. et dicitur
 omnes (ut cogitatio naturalis) cavent aut uno, aut utroque conditione,
 requisita ad inhaerendum.

Quod accidentia ratione facta existunt esse (eodem actu non in-
 haerent in aliquo subto) quod dicitur suba coarctantibus et dicitur illa acci-
 dentia existunt esse per miraculum, non naturaliter. Sed suba non
 per miraculum, sed naturaliter, seu ex sua natura posse esse. et dicitur illa acci-
 dentia existunt esse actu, et dicitur, ut adhuc inhaerent cognatione. et
 dicitur suba ita esse, ut neque actu, neque agitudine inhaerent.

501
D. Thomae. textus.

Explicatio de igno accidentis coesse superi.

Diximus de substantia, quae est prima diuisionis in brum. et tunc inde
2. quod est accidens coesse sumptum. Notabis ergo, sicut supra constat
esse ens in coe, et esse quodam modo, seu quasi materia, quae appellatur per
se. ita accidens in coe componi ex ipso ente, et ex quodam modo, seu quae
dicitur, quae appellatur in alio. Quod, quia non contingat, alibi dicitur. Nam
et accidens ut accipitur, appellatur ab alio, quod est in se. Atque
ita definitio accidens est, quod est in aliquo, in cuius parte, ut scilicet se
non ab eo, in quo inest, fieri nequit. per primam partem (id est in alio)
tenet, quod generis hinc generis. Et reliqua particula ponitur loco materiae,
atque idem ualere, ac si dicitur, quod inhaeret in alio, seu quod
est in alio (aptitudine, uel actus) dependens non in se, et conser-
uari, et non accidens cum illo, unum per se, sed per accidens, ita
ut extra illud nequeat naturae existere, seu transire de substantia in
substantiam. Quae ratio se habet albedo uel. quod de de igno accidentis ita
proponitur. Ens, in se esse, et in se, uel in se, et in se, et in se in
alio inhaerere.

Et ergo colliges, non adiectam de igno accidentis in se, quae est es-
sentiale in: nullum in accedere ad essentialia. Quia est idem quo
ut inimus supra, loquendo de de igno substantia. Nam et unaque sua
de igno constat proprio et uero genere, et materia. quod est per se esse.
Et alia uel per se, et alia per illa, quae se habent, tanquam genus et materia de
genus (nempe generis) et per hoc, quod est in alio, quae amodo in ac-
tione includuntur esse, tanquam si esse genus, et materia. quod de igno
accidentis multum auctus ad essentialia.

Colligens illa de jure dicitur sibi auentale, n̄ cōire aut alium
sibi complecti, aut in complexu. dicitur, quia oēs suba, aut n̄ in
subro, ut georus. aut sic ē in illo, ē tanquam pars illius, et accien-
do unūq̄ se; ut mā, et grā, et n̄ subales.

Dices tri. accientia est transita. Ergo actio transiens, hoc
et huius n̄ sunt in subro, q̄ denōtāte, sed eadem in illo n̄ in hōrē.
q̄ gradus de jure n̄ cōre cōtus auentibus. Ergo ad tri, illa accientia
est transita n̄ ē in subro, per in hōriam realem et in cōnse-
tam: et tri per in hōriā denōtāte, seu grāciōis, et cōnsecam. In
quam afectionem n̄ pōt ē ē cōtra subro, quod denōtāte, et
hoc satis ē, ut dicant in hōrē, et ut comprehendant in
definitione.

2. Albedo in tri p̄ ē in uno subro, et cōtra illud: q̄ acci-
ens p̄ ē cōsistere cōtra aliquod subro, in quo in hōrē. Tri ē,
quia albedo in tri ē in cōgnō: et p̄ ē ē cōtra illud subro n̄ p̄
cōtra cōgnō, nempe in cōgnō: q̄ p̄ n̄ ē in uno subro, et
cōtra illud; cōgrit, quia accientia sacre eucha est utant cōtra
subro: q̄ falsa ē illa gāta de jure, ut sit aut secōsim cōtra. Ergo
ad argum albedinem in tri pōt ē in uno subro, et cōtra illud
hoc dicentorum in dicitur: et n̄ dicitur albedinem singula-
rium, cum arg. ē idem realit̄: n̄ ē n̄ subro aut n̄ unius tri
albedinis singularis. Ad cōgrit. dic, accientia sacre eucha
cōsistere cōtra subro dicitur: n̄ ē n̄ n̄. in quo sit in-
figit illa gāta sicut aut secōsim cōtra.

3. accientia spūalia, et dicitur, et uoluntas, quia sunt in
gōro, remane ne illo mortuo in tria: et accientia corporalia q̄

sunt in eodem genere, remanent in illo mortuo in cadavere: sed tam
 aia perse sola, quam cadaver sunt subta divisa ab ipso genere. & illa
 aucta nati mutantur subta: et tunc transierunt de subta in
 subta: confor. quia odor e acciens: et tunc depondi e pemo odori-
 fero in manus illud attrita natis: q acciens nati mutat vobis.

Et ad argu. e. Mac. et Min. et S. N. conie. Sio e quia
 hoc loco sermo e de subto immiato, et inhesionis: n d de subto
 denois, et qmicio: Hoc n. n e inchoiens si miteo: unde illa
 aucta spialia et corporalia, qm mortuo genere mutant subta
 denois: n mutant in subto inhesionis, sequidem spialia cam
 anca (vivente genere) inherebant in aucto, et corporalia cam
 inherebant in in corpore. Ideoque adhuc in illis remanent post
 mortem. Ad confor. dca, odorem n depondi de subto in subto
 perse ipsum, ad de ferri ad manus in gibus subalibus et
 tenuioribus gomi, quae e ipso per attritionem ex cutiunt
 et hinc ut ipsum gomi sensum manescat quia gaudam
 substantiaibus paribus detiunt.

Quaestio secunda.

Articul. primus.

Secundaentis diuio e i o.

di. qmmenta. di. di.

Notandum in primis dcau su huius diuisionis 2, n e ens ore
 aet coise sumper: ad ens qmmentale, et ens magis conora-
 tum (que e aliqd coem rebus qmmentalibus) et cui coiuat
 octo celebres conditiones, de q in qm dca. Jam u qmmentu e
 alicuius qris, summi, realti, et conu, qua sub ipso sunt, nati

dispositio

dispositio: quae de se est explicata a nobis p[er] lib. 2. Inst. cap. 4. et hoc
 loco et explicata a Cursu. Illud t[ame]n not. e[st] q[uo]d p[ri]m[us] g[ra]m[ma]tic[us] n[on] solum
 dicere de g[ra]m[ma]t[ic]i res, quae in illo collocantur; sed et relationem
 ordinis in superiora, et inferiora; quae rel[ati]o est p[er] se superi-
 ori; n[on] e[st] alia, quam rel[ati]o d[omi]ni ad sua partia; et p[er] se et inferi-
 orum, rel[ati]o part[is] ad sua utia.

Igitur de superiori disioe rogari p[otes]t, utru[m] sit immedia-
 ta. Et g[ra]m[ma]t[ic]a e[st] immedia[m]; nempe est p[ri]m[us] g[ra]m[ma]tic[us] p[ri]m[us]
 meata[m]; nempe est p[ri]m[us] reliquor[um] g[ra]m[ma]ticor[um]. p[ri]m[us] quia in eis subdit[ur]
 quae q[ui]s summu[m] g[ra]m[ma]tic[us] g[ra]m[ma]tic[us], et ens g[ra]m[ma]ticale in co[n]s[ist]it
 in iactat. q[uo]d disio est p[ri]m[us] g[ra]m[ma]tic[us] e[st] immedia[m]. Deinde
 in iactat summa g[ra]m[ma]tic[us] et ens g[ra]m[ma]ticale in co[n]s[ist]it
 in iactat acti[us] g[ra]m[ma]ticale in co[n]s[ist]it; q[uo]d disio est p[ri]m[us] g[ra]m[ma]tic[us]
 meatorum acti[us] e[st] immedia[m]; q[uo]d p[ri]m[us] e[st] meata[m]; p[ri]m[us] imme-
 diata q[uo]d t[ame]n absolute appellari immedia[m] quia in iactat g[ra]m[ma]t[ic]a
 et ens g[ra]m[ma]ticale in co[n]s[ist]it, n[on] e[st] in iactat uniu[er]sali, et generi-
 cu[m].

Colliguntur decem g[ra]m[ma]t[ic]a

Rogari p[otes]t 2. utru[m] p[re]dicta diuisio sit adaequata? Et affirmat[ur].
 q[uo]d quia tunc diuisio e[st] adaequata, q[uo]d membra diuisio[n]is et hau-
 riant tota[m] diuisio[n]e[m]. sed membra diuisio[n]is (nempe decem
 g[ra]m[ma]t[ic]a) et hauriant ens g[ra]m[ma]ticale, q[uo]d e[st] diuisio[n]e[m]. q[uo]d ette.
 Min[us] late p[otes]t et collectionib[us] q[uo]d g[ra]m[ma]t[ic]a colligi solent, un[us]
 quas dua sunt p[ro]cipua. Una e[st] Ohami. Altera e[st]
 D. Th. p[ri]ma colligit g[ra]m[ma]t[ic]a et numero interrogatio[n]e[m]

quid

101
 quas de e. suba officere possumus. Nam, inquit, de e. suba,
 aut querimus quod sit, et e. suba, primum pramentum: aut quanto
 sit: aut qualis: aut quo referat. quod agat: quod gaciat: e. quomodo:
 qua duritia: et quomodo induat. Sed decem sunt pramenta,
 et non plura, nec pauciora: et eorum divisio entis pramentalis
 in illa, regulari debet adaequata.

Quae collectio magis phica, e. d. th. quae paucis mutatis
 ita habet. Quidam e. in prima suba, et de illa prici, uno, e. duo
 bus nisi illi coit. aut. n. pertinet ad illi coentia, aut n. perti-
 net, sed illi inhaeret; si pertinet ad coentia, e. suba, primum
 pramentum. si inhaeret; aut inhaeret rellue; aut absolute;
 si rellue, e. Relatio; si absolute; aut sine ordine ad extrin-
 secum, aut cum illo: si sine ordine ad extrinsecum, aut signi-
 materiam, et e. Quantitas; aut gram, et e. Qualitas. si cum
 eum ordine ad extrinsecum, aut per ordinem ad pot
 actua, aut ad passiva; aut ad neutram. si ad actua, e.
 Actio; si ad passiva, e. Passio. si ad neutram; aut coit
 per mium mensurae, aut per mium ornatus. si ut mensura;
 aut quantitatatis, aut duritatis: si quantitatatis; aut quantita-
 tis absolute sumpta, et e. Vbi; aut quantitatatis coentia, et
 e. Situs; ut sedere: si duritatis, e. Quando. si de nigro, appie
 per mium ornatus, e. Habitus atque ita colliguntur decem pr
 menta

Primum pramentum pramentum.

Sicut in nulla a. n. in a. gradua nomen in pramentis. quod. aliq. illi coit
 augere, alia diminuire, sed q. multa attingunt. q. in illis. q. phici
 solent; ideo nisi huc loquuntur, sed suo loco, et tempore, et seruaudo.
 Vide tri cur. a. 3. huus.

De conditionibus entis prius.

Occurrunt celebres conditiones, quas philosophi requirunt, ut aliquid sit ens
grammaticale, seu ut in grammatice collocari possit. unde quidam illas
aut aliquas illas non habere, vel nullum in genere in grammatice
vel non nisi reducere, ut entia incompleta, esse. quod tres ex prae-
dictis conditionibus sunt ex genere vocis significationis: quinque autem ex ge-
neris significationis, quae omnes his versibus continentur.

Vox una, et simplex, rebus concinna locandis.

entia: per se: finita: realia: tota.

Prima conditio est per vocis, ut sit una, i. ut habeat unum tantum signifi-
catum, siue aliquo in tale signum habeat unum tantum entium per se, ut
homo unum, siue generans, ut domus, et ideo per hanc particula re-
versiva est aequivoca, quae habent multas significationes. 2. conditio, ut
vox sit simplex, i. ut illi in mente respondeat unus tantum conceptus. unde
exclusionaria realia, quia licet dici queat vox una, sedem u. huius
nunc in significatione, nempe homine, signat in per se plurimum, et
ideo illi in mente respondentibus multis conceptibus. 3. conditio est, ut vox
sit rebus condita concinna locandis, i. ut significet res accom-
modate, et non autem multis signandi accommodatis, si notia sub-
stantiarum sine verba, ut homo, accentus abstracta, ut albe-
do. sub hac conditio inferius examinabitur.

Quarta conditio (quae est ex genere significationis) est, ut sit
positiva, et non negativa, et privativa, et negativa accepta, tempus
grammatica, quia non sunt entia. quinta est, ut sit realia, et ideo
reversiva a grammatice entia vocis. 6. ut significet, i. ut habeat unum

entia

201
cientia per se, et excludunt compositionem generationis, ut domus, homo
albus. & ut sit / finis dicitur. perquam excludit id, quod est singulari
inginitu; qualis est Deus. non requiritur autem illa, que sunt ingini-
ta singula, qualis est linea inginita consona, aut qualitas ingini-
te intensa, sed arenti.

Denique conditio est, ut sit totalis, i. ut sit completa, per hanc re-
quiritur entia incompleta, qualia sunt illa, que non sunt completa,
et ordinantur ad compositionem unius per se cum alio: ut se hinc
maior, et gratia. dicitur. Mech. gratia inceptantes: diuisibilia quantita-
tis: modi substantiales: ac denique motus prout est tendentia
ad partem. iam enim ens incompleta est illud, quod si ordinetur singulari,
non ordinatur ad compositionem unius per se cum alio. ut per se;
si autem est tota, gratia inquit. quod est de aliquo singulari completo. unde
colliges non solum res singulas: ut per se: hinc albedo, cetera, et en-
tia completa: sed etiam inchoata, et reliqua gratia, aut species gratia, que
quibus non solum res singulas, gratia inquit. quod est de re singulari,
ut de per se, cetera.

Quomodo subiecta, et accidentia

generandi in principio.

Tertia conditio est per se uocis (ut uideamus?) est, ut subiecta generandi in
principio in concreto; accidentia autem in abstracto; quia materia est
concreta, et uera. gratia est per se uocis, iudicium non est in principio. et in prin-
cipio sed iustitiam. gratia est iustitiam, qualitas iustitiam
de re generandi in abstracto. Deinde apperuit et subiecta et gratia, et
species generandi. cum gratia (ut ois species est) et subiecta generandi in con-
creto, signum est et iustitiam per se, et et subiecta collocari in concreto.